

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Předsudky a stereotypy

**Podpora využití ICT ve výuce průřezových
témat na základních školách
(CZ.1.07/1.1.00/14.0147)**

Předsudek a stereotyp: jaký je mezi nimi rozdíl?

- různá pojetí:
 - *podle některých společenských vědců:*
předsudek = stereotyp
 - *v českém prostředí častější:*
předsudek = negativní, záporný *stereotyp*

Myšlení ve stereotypech

- Myšlení ve stereotypech je běžnou lidskou reakcí. Každý člověk myslí ve stereotypech!
- Lidé vyvozují nové informace ze starých zkušeností: např. pokud jsem měl špatnou zkušenost s určitou skupinou (např. *okradli mě feťáci*), není divu, že budu při dalším kontaktu podezřívavý (tj. *budu si pevně držet tašku, pojede-li se mnou v autobuse někdo – podle mého názoru – oblečený a chovající se jako narkoman*).

V čem je problém se stereotypy?

V čem je problém se stereotypy?

- Problémem není to, že stereotypy vznikají, a že myslíme ve stereotypech – to je běžným projevem lidského myšlení.
- Problém nastává ve chvíli, kdy se naše stereotypy utvrdí, kdy zatuhnou v určité podobě, a my je již nehodláme měnit – tedy když nejsme schopni nebo ochotni opustit určitý stereotyp ani při opakované odlišné, nebo i zcela opačné zkušenosti.

Jak definovat stereotypy?

- Hodnocení někoho na základě našich představ o určité skupině, k níž podle nás jedinec patří, bez posouzení toho, co o něm skutečně víme.
- Šablonovité způsoby vnímání, které nevychází z naší přímé zkušenosti.
- Jsou běžnou součástí vnímání lidí, umožňují nám rychlou orientaci ve světě, vytvářejí pocit bezpečí.
- Mají silný emocionální náboj a jsou racionálně nezdůvodněné či nezdůvodnitelné.

Co jsou pozitivní stereotypy?

- Poznámka, komentář nebo hodnocení, které obsahuje zevšeobecňující soud o určité skupině, a které má kladný náboj.
- Například: *Němci mají smysl pro pořádek* nebo: *Moraváci jsou dobrosrdeční.*

Jaké jsou negativní stereotypy neboli předsudky?

- Mají záporný náboj a často jsou nepřátelsky laděny.
- Z pohledu příslušníka určité skupiny, která je obětí těchto předsudků, bývají tyto poznámky vnímány jako urážky, osočování či nadávky.
- Předsudky jsou východiskem všech forem diskriminačního jednání.
- Např.: *Černoši jsou líní* nebo: *Blondýny jsou hloupé.*

Stereotypy a předsudky existují vůči různým typům skupin

- tyto skupiny jsou vymezeny na základě:
- *ethnicity, národnosti či rasy*
- *věku nebo pohlaví*
- *náboženství*
- *profesní skupiny*
- *fyzického vzhledu či postižení/handicapu*
- *sexuální orientace*
- *ekonomické situace, jazyka/dialektu, či lokální příslušnosti.*

Předsudky a stereotypy

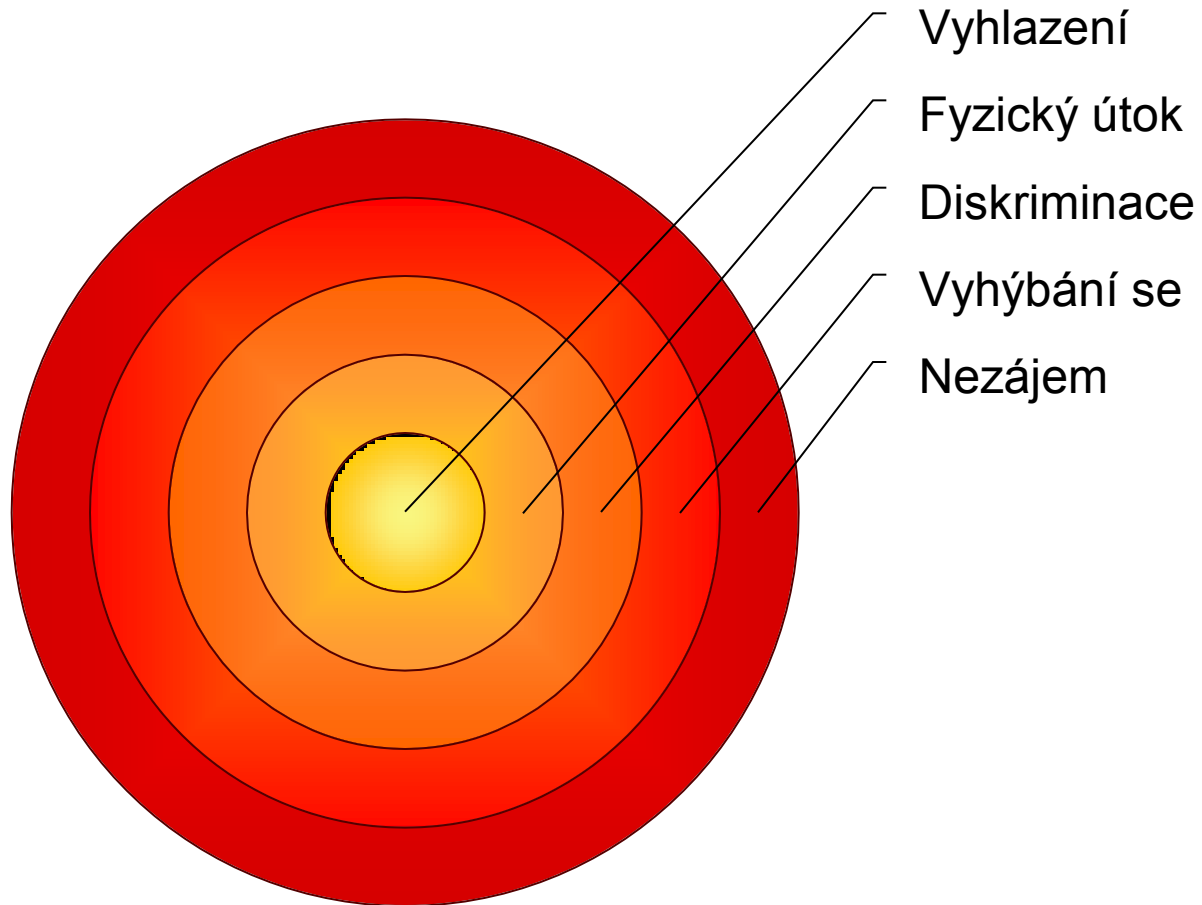
- Nejsou většinou vyvolány jednáním určitého člověka, ale jde o projev bezdůvodné nenávisti vůči lidem, kteří patří k nějaké skupině (etnické, náboženské, národnostní apod.), nebo které my do této skupiny přiřadíme.
- Uráží a nebo veřejně ponižují dotyčného člověka, aniž by dal on sám k útoku nějaký podnět.
- Mohou mít různou podobu, od přímé urážky po nenápadnou poznámku, která se traduje tak často, že si její negativní náboj ani neuvědomujeme.

Předsudky a stereotypy

- Stávají se základem nepochopení a zdrojem konfliktů mezi různými skupinami.
- Následně jsou zdrojem rasistických a netolerantních postojů.
- Jejich správným zhodnocením a pochopením je možné podobným konfliktům předejít.

K čemu mohou vést předsudky?

Jak naložit s našimi stereotypy?

- Zevšeobecňování, tedy i myšlení ve stereotypech, můžeme jen těžko opustit, pomáhá nám řešit nové i komplikované situace.
- Měli bychom si ale tohoto procesu být vědomi.
- Měli bychom dokázat své stereotypy měnit a vyvarovat se tak jejich zkosnatění.
- Měli bychom si být vědomi toho, že je nějaký náš soud předsudkem, a umět se na situaci podívat kriticky: opravdu tento člověk patří k určité skupině, nebo se to jen domnívám? Opravdu je pro všechny členy této skupiny příznačné, že se chovají určitým způsobem?

